

Kukaan ei ohjaa niin kuin Luca Guadagnino – Challengers on poikkeuksellinen taidonnäyte

Kaarina Lehtisalo (Kulttuuritoimitus 10.6.2024)

Mitä ihmettä?! **Luca Guadagnino** teki sen jälleen – siis vällan erinomaisen elokuvan. Italialaisohjaajan uusin taidonnäyte, tennispelaajien maailmaan sijoitettu kolmiodraama *Challengers*, on jo tovin pyörinyt elokuvateattereissa. Elokuva todistaa taas kerran, että Guadagnino on poikkeuksellisen taitava ja omaperäinen ohjaaja, joka onnistuu elokuva elokuvan jälkeen aina yllättämään.

Guadagnino teki kansainvälisen läpimurtonsa elokuvalla *Call Me by Your Name* (2017), joka oli myös ehdolla parhaan elokuvan Oscar-palkintoon. Heti perään hän hätkähdytti hurjalla kauhuelokuvalla *Suspria* (2018), joka oli uusi versio samannimisestä, **Dario Argenton** ohjaamasta elokuvasta vuodelta 1977.

Kauhua oli myös Guadagninon parin vuoden takaisessa ihmissuhde-elokuvassa *Bones and All* (2022), jonka päähenkilöt nyt vain sattuiivat olemaan kannibaaleja.

Kauhuelokuvia inhoaville kerrottakoon lohduttava tieto: *Challengers* on elokuva, jossa ei ole tippaakaan kauhua eikä väkivaltaa, ja riidatkin ovat melkoisen maltillisia. *Challengers* kertoo kolmesta tennispelaajasta, yhdestä naisesta ja kahdesta miehestä, joiden keskinäiset suhteet kietoutuvat kaikki yhteisen intohimon – tenniksen – ympärille.

Tashi (**Zendya**) on määrätietoinen tennisvalmentaja, joka korjaa omaa menetettyä urheiluuraansa puolisonsa Artin (**Mike Faist**) menestyksen kautta. Molempien menneisyydessä on yhteinen ystävä, rakastettu, kilpakumppani Patrick (**Josh O'Connor**), joka ei lahjakkuudestaan huolimatta ole edennyt pelaajaurallaan.

* *

Vaikka kolmiodraamasta onkin kyse, elokuvaa ei millään muotoa voi luiskauttaa romanttisten elokuvien genreen, sillä Guadagnino ei noudata ohjaajana minkäänlaisia kaavoja. Voisi jopa sanoa, että hän ei jäljittele edes itseään, sillä hän tuntuu tuovan elokuva elokuvalta aina jotakin uutta, uusia kokeiluja, ainutlaatuisia innovaatioita, niin kuin aito taiteilija ainakin.

Challengersin kaikki kolme päähenkilöä ovat poikkeuksellisen kiinnostavia henkilöitä, ja tästä saamme kiittää paitsi **Justin Kuritzkesin** tarkkanäköistä käsikirjoitusta ja Guadagninon osaavaa henkilöohjausta, tietenkin myös mainioita näyttelijöitä.

Erityisesti Zendayan rooli on mielenkiintoinen. *Dyyni*-elokuvista tuttu näyttelijä on saanut roolin, jollaisia ei aivan joka päivä tule vastaan. Itse asiassa enpä näin äkkiseltään muista nähneeni elokuvissa milloinkaan tällaista naisroolia.

Zendayan näyttelemä Tashi Duncan on manipuloiva ja dominoiva nainen, joka kilpailuttaa kahta häntä palvovaa miestä toisiaan vastaan. On ilmeistä, että Tashi voi rakastaa vain voittajaa.

Silti Tashi ei ole millään tavoin ”paha” ihminen, ainoastaan ihminen, sillä *Challengers*-elokuvan draamaa ei ole rakennettu minkään tavanomaisen elokuvallisen hyvä/paha-akselin varaan.

Miehet ovat elokuvassa Tashiin verrattuna altavastajia. ”Kaksi valkoista poikaa”, sanoo Tashi itsekin. Valkoinen heteronormatiivinen ja maskuliininen valta-asetelma haastetaan elokuvassa taitavasti, ilman että siitä tehtäisiin sen suurempaa missiota.

Seksuaalisuus on ollut Guadagninon elokuvissa aina tärkeä teema, niin tälläkin kertaa. *Challengers*-elokuvassa tennis rinnastetaan seksiin – jopa tarkoituksellisen banaalilla tasolla. Mistään helpoista nauruista ei kuitenkaan ole kyse, sillä elokuvan kolmen päähenkilön välisiin kiemuraisiin ihmissuhteisiin ja valta-asetelmiin on punottu siinä määrin alatekstejä, että niiden perusteelliseen selittämiseen saatetaan tarvita väitöskirja jos toinenkin.

Ja kun on Guadagninosta kyse, elokuva pätee myös silkalla elokuvallisuudellaan. Tällä kertaa hätkähdytti elokuvan musiikki, joka on lievästikin sanottuna päällekkäystä.

Jos joku ”tavallinen” ohjaaja käyttäisi elokuvassaan musiikkia kuten Guadagnino, lopputulos voisi olla jokseenkin hirvittävä. Mutta kun Guadagnino yhtään arkailematta lävyyttää elokuvan kohtauksiin **Trent Reznorin** ja **Atticus Rossin** *industrial-jumputusta* toistuvasti, jopa dialogin päälle, vaikutelma on yksinomaan riemastuttava. Eihän elokuvia näin pitäisi tehdä – mutta Guadagnino tekee vaan!

Samanlaista taitavaa leikkiä on elokuvan ohjaus muutenkin, kamera lentelee tennispallon mukana, nappaa naamasta putoavat hikikarpalot, liihottaa tenniskentän yllä vain pysähtyäkseen seuraamaan jotakin niinkin huvittavaa yksityiskohtaa kuin tennistä seuraavan yleisöjoukon edestakaista päiden kääntyilyä.

Tässä kaikessa ei ole mitään konstailevaa, vaan kameran käyttö on osaavaa ja hallittua. Kuvaaja on thaimaalainen **Sayombhu Mukdeeprom**, joka oli mukana jo *Call Me by Your Name* ja *Suspiria* -elokuvissa.

Tämä elokuva on mitä pikimmiten nähtävä uudelleen – jotta voisi vain ihailla, miten taitavasti ja ovelasti se on tehty.

Traileri: <https://www.finnkino.fi/event/304545/title/challengers/>

Arvosteluja maailmalta:

https://www.imdb.com/title/tt16426418/externalreviews/?ref_=ttrcv_ext_sm